

témoigne avoir cru que la prose, qu'il cite néanmoins quelquefois sous le faux nom de Fridegode, était l'ouvrage de Thiéri, comme l'est la versification. C'est, au reste, ce qui ne se peut soutenir, puisque la Vie en prose a été faite avant les ravages des Normands, et, par conséquent, plus de deux cents ans avant Thiéri.

FRAGMENTA VITÆ METRICÆ S. AUDOENI

A THEODORICO SCRIPTÆ.

(Apud P. du Moustier, *Neustria pia*, p. 23, 24, 72, 75, 346 et 547.)

I.

Prologus ad Nicolaum avoatam S. Audoeni.

Patri sincero, tranquilla pace sereno,
 Patri præclaro, virtutum flore beato
 Abbati sancto THEODERICUS NICOLAO,
 Commissi curam gregis, ut dat virga figuram,
 Qua trahis imbelles, procul expellendo rebelles.
 En quæ mandasti : vel quæ scribenda rogasti ;
 De sancta sancti vita, meritisque beati
 Præsulis AUDOENI; proprio pro posse peregi.
 Nam prius insulsam volui referre repulsam,
 Atque licet dignam nostro de carmine rugam,
 Quam trahit invidia de nare notata recurva :
 Quam tua, vel fratrum non irem jussa peractum.
 Unde tuum in commune bonum summissius oro,
 Ut quæ transcripsi, vel sub brevitate notavi,
 Cum majora, mea non ausit adire camœna :
 Te defendente, teneantur : teque jubente,
 Auctorizentur, serventur, et attitulentur (1).
 Sit mea laus, merces, quam scripsi vita superstes,
 Sit profecisse, tua jussa, Pater, subiisse :
 Ut te sidereri capiat sedes paradisi.
 Insuper oro tuam præ cunctis nobilitatem :
 Ut quæ damnari possunt, vel jure notari,
 Emendanda prius decernas, quam legat ullus,
 Nam vix tantillum valui componere scriptum,
 Pluribus intentus, quæ mundi concitat actus :
 Quare per proprie non servans singula quæque,
 Sublatis propriis sum verbis usus ineptis.
 Sed tamen hic patriam merentur adire superna,
 Atque vilere Deum, sibi consociatus in ævum :
 Qui leget et vitam scriptori poscet avitam :
 In qua cum superis laudas, Pater inclyte, sanctis,
 Audoene, Deum, mare, terras, astra regentem.

II.

B. Audoenus reliquias S. Marculfi transfert.

Contigit hinc autem quod et idem tempore quodam
 Ad Constantini transiret munia pagi
 Æternæ cunctis præbens documenta salutis,
 Cui Bernuius abbas multum reverendus,

(1) Piis annuens votis Nicolaus abbas, hæc imprecationis verba reliquit, in præsentem us. codicem furantes, vel dilacerantes : *Ego Nicolaus abbas, omnique congregatio mihi credita, æternaliter excommunicamus et anathematizamus quemcunque*

B Obvius accessit hilaris, secumque recepit,
 Ipsi congaudens, et præsule digna rependens,
 Dicens : « Præsul, ave, meritorum munere clare,
 Unum te petimus, quod sis conferre paratus
 Nec decet ut renuas, vel sola voce recases ;
 Sed dignare piis cunctorum cedere votis :
 Ut pariter nostri Patris, nostrique patroni
 Marculphi membra jubeas hinc esse movenda. »
 Post hæc vir sanctus cunctorum vota secutus,
 Reliquias sanctas, alias facit esse ferendas,
 Primas majorem præsumens ferre laborem :
 Nam levat a terra, simul et cervice remissa,
 Transvehit ad thecam gemmis auroque politam,
 In quam dum posuit, abbati protinus inquit :
 « Reliquias nobis de corpore ferre licebit,
C Ejus, quo memorem nobis celebremus honorem ; »
 Abbas e contra solerter reddidit ista.
 « Non nego digne Pater, verum, concedo libenter,
 Et tua quod querit devotio, ferre licebit. »
 Cumque volutaret animo, caput ut sibi ferret,
 Cœlitus immisam meruit sibi sumere chartam,
 In qua scriptura, scripti quoque rara litura,
 Hæc mandata habat, quæ sacra voce notabat :
 « Ne caput attrices, nec de cervice sequestres, »
 Unde tibi cumque capiens, quod queris, habere.

III.

De fundatione monasterii Crucis S. Lenfredi.

Dum vero senio multo confectus, et ævo,
 Dignus perpetuo sacer Andoenus honore,
 Villas et vicos, lustraret, et oppida, pagos :
D Nec veleretur equo, verum resideret in alto
 Curru, non per se jam præsumens equitare :
 Fixerunt gressum divino numine fixum,
 Nec poterant fixi currum divellere muli :
 Aurigæ stimulis instante, et verberè mulis,
 Percutiant, lacerant, stimulant, nimiumque coar-
 [ctant,
 Impingunt omnes, nil prorsus proficentes.
 Sed Domini servus rerum novitate coactus,
 Visus ad superi retulit spectacula cœli :

hunc librum ab hoc monasterio Sancti Petri apostoli, sanctique Audoeni, archiepiscopi, quolibet modo abstraxerit, sive dolo, sive furto vel latrocinio. Et qui has litteras deleverit, vel solium incidit, æternæ subiaceat maledictioni. Amen. Fiat.

Quo crucis almissum meruit cognoscere signum,
 In quo percepit, cur sic animalia fixa,
 Sistant, quidve ferat, vel talis fixio poscat.
 Tunc circumspiciens, et plurima mente revolvens,
 Advocat agricolam sibi, quem prope cernit arantem
 De cujus stimulo, signo crucis effigiato,
 Reliquis positis infixit humo, atque recessit.
 At sacer ille locus, *Audoeni Crux* vocitatur,
 In quo mirantur virtutes, atque patrantur,
 Præcipue primum, quo contigit esse sacram.
 Non postquam geminis mundum nox vestit alis,
 Multi flammivoniam subito videre columnam;

A Quæ fulgore sui superabat lumina Phœbi.
 O Domini pietas, Domini miranda potestas!
 Quam bene sublimat, vel quæ disponit, opimat!
 Namque locus pridem non cultus, visitur idem,
 Atque frequentatur, colitur, Dominoque sacratur,
 In quo leprosis curatio, lumen et orbis,
 Surdis ac mutis reparantur dona salutis.
 Tunc ibi salvificæ crucis, atque Dei sub honore,
 Et patris Audoeni, vitæ meritis reverendi,
 Fundatur templum Leutfredi rebus adauctam:
 In quo sanctorum disponitur ordo virorum,
 Et Regi regum famulantur nunc et in ævum.

ANNO DOMINI MXC.

GUIDO ABBAS FARFENSIS.

NOTITIA HISTORICA.

(FABRIC. *Bibliotheca mediæ et infimæ latinitatis*, III, 130.)

Circa annum 1093 vixit Guido monachus atque inde post Hugonem abbas Farfensis cœnobi beate Virginis in agro Acutiano in Sabinis, in ducatu Spoletino ordinis Benedicti, cui libri duo *De usu et ordine ad ornandam Ecclesiam catholicam, nec non ad conservandam regularis tramitis normam in cœnobia Farfensi ex duobus mss. Vaticano et monasterii S. Pauli Romæ*, editi sunt in *Benedictorum e congregatione S. Blasii in Silva-Nigra, præclara Sylloge veterum monumentorum* cui titulus: *Vetus disciplina monastica*. Paris. 1726. 4°, pag. 57-132.

GUIDONIS DISCIPLINA FARFENSIS

ET

MONASTERII S. PAULI ROMÆ.

MONITUM.

Farfense monasterium in Sabinis in ducatu Spoletano, a monacho Acutianum dictum, agente Hugone abbate sub finem x sæculi Cluniacensium consuetudines recepit. Cujus rei seriem descriptam habes *Annalium Bened.* tom. IV, pag. 120 et 206. Hæc vero consuetudines, etsi cum editis Udalrici libris apud Dacherium *Spicil.* tom. I novæ editionis in nonnullis consentiant, multa tamen continent quæ apud eundem auctorem desiderantur, et singulari observatione digna sunt. In priori libro divina ordinantur officia: in posteriori regularis disciplina explicatur. In iis Concordiæ regularum et traditionis Hildemari mentio fit. Propterea quod Cluniacensium usus ex Capitulis sancti Benedicti Anianensis, qui Concordiam illam edidit, desumpti sunt. Describitur Farfensis monasterii structura, agitur de mensura vestimentorum, professione monastica, abbatis benedictione, oblatione puerorum, atque de aliis rebus scita dignissimis. Eadem porro consuetudines ab Odone Cluniacensi in monasterium Sancti Pauli Romæ illatæ, et post eum jussu Agapiti PP. a monachis Gorziensibus ibidem firmatæ fuerunt. Asservantur hodieque dictæ consuetudines in veteri codice monasterii Sancti Pauli in Urbe, et in alio ms. codice olim Farfensi, nunc Vaticano, sub hoc titulo: *Incipit perfectus usus sive ordo ad ornandam Ecclesiam catholicam, nec non ad conservandam regularis tramitis normam in cœnobia beate Mariæ semper virginis in agro Acutiano comptus*. Ex quibus duobus mss. Joan. Mabillon. exemplum describi curavit, quod vir humanissimus D. Vincentius Thuillierus et ejusdem musæo mihi concessit. Cæterum etsi consuetudines istæ a Cluniacensibus sumptæ sint, prim